

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

Начальника Головного управління державної авіації України
(з основної діяльності)

23.12.2025

м. Київ

№ 209

Про затвердження Адміністративних процедур Головного управління державної авіації України з видання, використання, визнання і супроводження сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових)

Відповідно до статті 7 Повітряного кодексу України, на виконання положень параграфів 21.А.15, 21.В.30 Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (зі змінами), та з метою вдосконалення адміністративних процедур Головного управління державної авіації України з врахуванням особливостей нових авіаційних платформ закордонної розробки і виробництва,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Адміністративні процедури Головного управління державної авіації України з видання, використання, визнання і супроводження сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових), що додаються.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 24 грудня 2024 року № 223 “Про затвердження Адміністративних процедур Головного

управління державної авіації України з видання і супроводження сертифікатів типу (військових) та обмежених сертифікатів типу (військових)”.

3. Начальнику управління первинної льотної придатності організувати встановленим порядком підготовку цього наказу до розміщення на головній сторінці офіційного вебсайту Міністерства оборони України в мережі Інтернет та у розділі “Діяльність – нормативно-правова”, тип документа “Наказ”.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на начальника управління первинної льотної придатності.

Тимчасово виконуючий обов’язки начальника
Головного управління державної авіації України
полковник

Сергій ЯКУБЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 23.12.2025 № 209 зі змінами внесеними наказом начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 03.04.2026 № 63

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРОЦЕДУРИ
Головного управління державної авіації України
з видання, використання, визнання і супроводження сертифікатів типу
(військових) та обмежених сертифікатів типу (військових)

1. Загальні положення

1.1. Ці Адміністративні процедури розроблено на виконання положень параграфу 21.В.30 Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (зі змінами) (далі – Частина-21В) та встановлюють порядок видання сертифікатів типу (військових) (Military Type Certificate, далі – МТС), обмежених сертифікатів типу (військових) (Military Restricted Type Certificate, далі – MRTC) відповідно до глави В Частина-21В, визнань сертифіката типу (військових) (Military Type Acceptance Certificate, далі – МТАС) та використання МТС, виданих національними військовими авіаційними органами держав, які застосовують Європейські вимоги з військової льотної придатності (European Military Airworthiness Requirements, далі – EMARs).

Далі в тексті цих Адміністративних процедур, під скороченням ТС слід розуміти сертифікати – ТС, RTC, а під скороченням МТС – МТС та MRTC, якщо немає інших уточнень.

1.2. Розробку цих Адміністративних процедур здійснено з використанням таких документів:

Частина-21В;

Правил схвалення організацій з технічного обслуговування та ремонту авіаційної техніки державної авіації (Частина-145В), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2017 року за № 161/30029, затверджених наказом Міністерства оборони України від 23 грудня 2016 року № 714 “Про затвердження правил державної авіації України з питань підтримання льотної придатності”, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06 лютого 2017 року за № 160/30028 (зі змінами) (далі – Частина-145В);

Прийнятних методів доведення відповідності та довідкового матеріалу до Правил сертифікації повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В), затверджених наказом начальника

Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 12 вересня 2024 року № 161 (зі змінами) (далі – АМС & GM до Частини-21В);

наказу начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності) від 09 травня 2023 року № 43 “Про схвалення використання застосовних норм військової льотної придатності як стандартних засобів для доведення відповідності виробів, компонентів та обладнання відповідно до Правил сертифікації повітряних суден, пов’язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, які належать до військової техніки, а також організацій розробника та виробника (Частина-21В)” (далі – Наказ №43);

European Military Airworthiness Certification Criteria Handbook (Довідник з Європейських критеріїв до сертифікації військової льотної придатності) Видання 3.1, схвалений 25 вересня 2018 року MAWA Forum під егідою EDA (далі – ЕМАСС Hdbk);

European Military Airworthiness Certification Criteria Guidebook (Путівник із застосування Європейських критеріїв до сертифікації військової льотної придатності) Видання 1.0, схвалений 29 січня 2014 року MAWA Forum під егідою EDA (далі – ЕМАСС Gdbk);

European Military Airworthiness Document Recognition (Європейський документ військової льотної придатності – процес визнання), Видання 3.0, схвалений 05 жовтня 2021 року MAWA Forum під егідою EDA (далі – ЕМАД R);

European Military Airworthiness Document 1 (Європейський документ військової льотної придатності 1), Видання 1.5, схвалений 27 травня 2025 року MAWA Forum під егідою EDA (далі – ЕМАД 1).

1.3. Посилання на параграфи (пункти, підпункти) Частини-21В у цих Адміністративних процедурах викладено латинськими літерами, арабськими та римськими цифрами, що розділені крапкою та/або дужками. Структура нумерації така:

перша група – цифра “21” позначає належність до Частини-21В;

друга група – літери “А” або “В”, що позначають відповідний розділ; третя група – цифри, які позначають параграф;

четверта група – літера, яка відокремлюється дужками “(a), (b), (c), (d) ...” та позначає відповідний пункт;

п’ята, шоста та решта груп – символи, які означають відповідний підпункт;

у випадку позначення та/або посилання на АМС & GM до Частини-21В, перед відповідними параграфами застосовується скорочення “АМС” або “GM”.

1.4. Форми документів первинної льотної придатності (далі – ЛП) позначаються у вигляді “UA MTC/MRTC/MTAC Form *”. Номер форми “*” викладено арабськими цифрами/літерами.

1.5. Нумерацію розділів, пунктів, підпунктів цих Адміністративних процедур виконано арабськими цифрами, що розділені крапками: перша цифра – номер розділу; друга цифра – номер підрозділу; третє цифра (число) – номер пункту; четверте цифра (число) – номер підпункту.

Структура посилань по тексту Адміністративних процедур має таку ж логіку, наприклад, комбінація 3.2.10.1 означає посилання на підпункт 1 пункту 10 підрозділу 2 розділу 3 цих Адміністративних процедур.

1.6. Відповідно до наказу Міністерства оборони України від 03 листопада 2016 року № 586, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 грудня 2016 року за № 1603/29733 (зі змінами), Головне управління державної авіації України (далі – ГУДАУ) визначено компетентним органом щодо Частини-21В із можливістю залучати до участі у процедурах персонал (в межах їх компетенції) Державного науково-дослідного інституту авіації (далі – ДНДІА) та Державного науково-дослідного інституту випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки (далі – ДНДІ ВС ОВТ).

1.7. Персонал ГУДАУ, що залучається до опрацювання заявок згідно з цими Адміністративними процедурами, відповідно до вимог 21.В.25(с) повинен мати достатні знання, досвід і підготовку.

У заходах можуть брати участь стажери відповідно до [2.2.2.3](#) та залучатися необхідні профільні технічні експерти.

1.8. Особи, уповноважені підписувати схвальні документи:

начальник Головного управління державної авіації України або заступник начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень) або посадові особи, на яких покладене тимчасове виконання відповідних обов'язків – МТС, МТАС та Повідомлення про використання оригінального МТС;

начальник управління первинної льотної придатності або посадова особа, на яку покладене виконання обов'язків на час його відсутності – перелік даних до МТС та МТАС.

1.9. Підписи начальника Головного управління державної авіації України та заступника начальника Головного управління державної авіації України (згідно з розподілом повноважень або особи, на яку покладене тимчасове виконання його обов'язків) на схвальних документах скріплюються гербовою печаткою ГУДАУ.

Допускається накладання кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, та/або засвідчення кваліфікованою електронною печаткою ГУДАУ.

1.10. У разі звернення до ГУДАУ утримувача схвального документа щодо видання його дублікату (зазначаються причини звернення) здійснюється стандартна процедура перевидання відповідного схвального документа, в якому зазначається нова фактична дата його перевидання і черговий номер перегляду.

Електронні та паперові копії схвального документа розповсюджуватися за правилами загального діловодства.

1.11. У цих Адміністративних процедурах аббревіатури та визначення вживаються відповідно до ЕМАД 1.

1.12. Враховуючи надходження багатьох нових авіаційних платформ закордонного виробництва, допускається застосування процедур за принципами і змістом подібних описаним в цих Адміністративних процедурах з подальшим їх унормуванням.

2. Видання МТС відповідно до глави В Частини-21В

Процес видання МТС містить такі етапи (Додаток [1](#)):

подання заявки;

формування сертифікаційної групи;

технічне ознайомлення з проєктом та встановлення сертифікаційного базису типу (далі – СВ), сертифікаційного базису даних експлуатаційної придатності (Operational Suitability Data, далі – OSD) (якщо застосовується) та вимог захисту довкілля;

узгодження програми сертифікації;

доведення заявником відповідності;

видання МТС.

2.1. Подання заявки

2.1.1. Прийнятність заявника.

Будь-яка організація, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.А.14(a), (b) або (c) може бути заявником на отримання МТС.

Процедуру видання МТС організації, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.А.14(c) наведено в розділі 3.

2.1.2. Заявка.

Керівник/уповноважена особа заявника надсилає до ГУДАУ заявку UA МТС/MRTC Form 0030 (Додаток [2](#)) разом із супровідним листом, складеним у довільній формі.

2.1.2.1. До заявки на отримання МТС повітряного судна (далі – ПС) організація, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.А.14(a) або (b), повинна додавати:

короткий технічний опис ПС, який містить його кресленики у трьох проєкціях та попередні основні дані, включаючи заявлені експлуатаційні характеристики та обмеження;

проєкт СВ;

вимоги захисту довкілля (де застосовується);

програму сертифікації.

2.1.2.2. До заявки на отримання МТС двигуна або повітряного гвинта, організація, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.А.14(a) або (b), повинна додавати:

короткий технічний опис двигуна або повітряного гвинта, який містить їх кресленик загального виду, особливості конструкції, експлуатаційні характеристики та заявлені експлуатаційні обмеження;

проєкт СВ;

вимоги захисту довкілля (де застосовується);

програму сертифікації.

2.1.3. Визначення відповідального інспектора (Project Certification Manager, далі – РСМ).

Після надходження заявки на отримання МТС з пакетом документів, відповідним начальником (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності), визначається РСМ відповідно до встановленого

порядку.

2.1.4. Реєстрація заявки.

Заявка приймається до розгляду за умов:

повного і правильного заповнення UA MTC/MRTC Form 0030;

наявності всіх документів, що входять до пакету документів заявки.

ГУДАУ може запросити додаткові матеріали (за потреби).

Після чого РСМ здійснює заходи щодо реєстрації заявки відповідно до нумерації таблиці бази даних МТС, яка ведеться в управлінні первинної льотної придатності.

У разі виявлення недоліків РСМ повідомляє про це відповідного начальника (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності) і готує лист-повідомлення заявнику про причини неприйняття заявки. Заявник після доопрацювання заявки та/або документів, що входять до пакету документів заявки, повторно подає їх на розгляд до ГУДАУ.

2.2. Формування сертифікаційної групи

2.2.1. Загальні положення.

Верифікація заходів з доведення відповідності застосовним СВ, сертифікаційному базису OSD (якщо застосовується) та вимогам захисту довкілля (якщо застосовується) під час процесу сертифікації виробів авіаційної техніки (далі – верифікація заходів з доведення відповідності) проводиться групою спеціалістів ГУДАУ (із можливим залученням представників ДНДІА та ДНДІ ВС ОВТ), яку очолює керівник сертифікаційної групи проєкту (Certification Group Head, далі – CGH). CGH є підзвітним начальнику управління первинної льотної придатності.

Сертифікаційна група у роботі повинна дотримуватися положень:

чинної редакції Частини-21В та АМС & GM до неї;

ЕМАСС Gdbk;

цих Адміністративних процедур.

2.2.2. Визначення складу сертифікаційної групи.

Після загального ознайомлення з проєктом, в залежності від категорії виробу і складності проєкту, начальник управління первинної льотної придатності визначає CGH, який разом з РСМ готує пропозиції щодо складу сертифікаційної групи. У разі залучення спеціалістів ДНДІА та ДНДІ ВС ОВТ РСМ встановленим порядком готує необхідні офіційні звернення до їх керівництва. Після отримання відповідей (із зазначенням персоналу) РСМ готує проєкт відповідного наказу начальника Головного управління державної авіації України щодо складу сертифікаційної групи (із зазначенням технічних напрямів діяльності (панелей) для верифікації заходів з доведення відповідності).

Підставою для виконання завдань сертифікаційною групою є наказ начальника Головного управління державної авіації України (з основної діяльності).

2.2.2.1. Перелік технічних напрямів діяльності (панелей) для верифікації заходів з доведення відповідності:

№	Напря́м	Позначення
1	Аеродинаміка та динаміка польоту. Льотні характеристики та характеристики керованості.	A
2	Міцність. Конструкція, навантаження конструкції, статична міцність, втома та допустимі пошкодження, матеріали, аеропружність, ударостійкість.	C
3	Гідромеханічні системи. Органи керування польотом та механізація, двері та рампи, підйомні засоби, механічна, гідравлічна та пневматична системи, шасі (включаючи колеса та шини), гальмівна та парашутно-гальмівна системи.	G
4	Електричні системи. Електричні системи, система електричних дротових з'єднань (EWIS), захист від електромагнітного поля високої інтенсивності (HIRF), захист від блискавки, зовнішнє та внутрішнє освітлення, штатне та аварійне освітлення.	E
5 ¹	Системи авіаційного і радіоелектронного обладнання (АО і РЕО). Засоби забезпечення зв'язку, системи індикації та реєстрації параметрів ПС, навігаційні засоби, функції інтегрованої модульної авіоніки, бази даних. Системи радіоелектронної боротьби, повітряної розвідки та засекреченого зв'язку.	F
5 ²	Системи авіаційного озброєння і прицільно-навігаційного комплексу (АОЗ і ПНК), в тому числі радіолокаційне обладнання. Бортовий комплекс оборони. Системи зовнішніх підвісок. Пошуково-рятувальне та парашутно-десантне обладнання.	W
6	Програмне забезпечення та бортові апаратні засоби. Програмне забезпечення та апаратне забезпечення бортового електронного обладнання ПС / двигуна.	S
7	Силова установка. Авіаційні двигуни та повітряні гвинти. Монтаж двигуна, повітряного гвинта та допоміжної силової установки, паливна система, система інертного газу паливних баків, дренаж паливної системи, протипожежний захист (у негерметичних зонах), гідромеханічна та електронно-цифрова система керування двигуном (FADEC) та повітряним гвинтом, редуктор двигуна, система дозаправки у повітрі.	P
8	Системи життєзабезпечення. Система відбору повітря, система кондиціонування та система автоматичного регулювання тиску в гермокабіні, система водопостачання та видалення відходів, киснева система.	L
9	Захист довкілля. Шум та емісія.	N
10	Безпека транспортного відсіку та кабіни екіпажу. Безпека для осіб у транспортному відсіку та кабіні екіпажу, обмежувальні засоби (засоби фіксації) транспортного відсіку та засоби фіксації вантажу, протипожежний захист – у герметичних зонах, питання щодо авіаційної безпеки екіпажу, спеціальні особливості внутрішнього простору (обладнання швидкої медичної допомоги, невідкладна медична допомога (EMS), місця для відпочинку екіпажу тощо), зовнішнє маркування. Засоби аварійного покидання ПС.	B
11	Трансмісія вертольотів.	T
12	Аналіз безпеки польоту у разі відмов та несправностей (спільно всі групи за своїм напрямом).	R
13	Аналіз обмежень та вимог до технічного обслуговування.	M
14	Аналіз обмежень та вимог до льотної експлуатації.	O

2.2.2.2. Якщо обсяг робіт із верифікації заходів з доведення відповідності не потребує формування сертифікаційної групи, то їх проведення покладається

на РСМ. Для прикладу, група з сертифікації повітряного гвинта може складатися з одного спеціаліста, тоді як група з сертифікації ПС потребує великої кількості спеціалістів за різними напрямками.

2.2.2.3. Членами сертифікаційної групи можуть бути стажери, які беруть участь лише в якості спостерігача (без права підпису документів) з метою набуття початкового досвіду. Стажер повинен мати відповідні знання, спеціалізацію та бути ознайомленим з процесом сертифікації виробів авіаційної техніки.

2.3. Технічне ознайомлення з проєктом та встановлення сертифікаційного базису типу

2.3.1. Ознайомлення з проєктом.

Для повного розуміння конструкції сертифікаційна група ознайомлюється з наданим заявником коротким технічним описом виробу (у тому числі використання новітніх технологій, незвичні чи нетрадиційні особливості або очікуване нетрадиційне застосування виробу).

Сертифікаційна група повинна з'ясувати:

концепцію проєкту виробу і його основне призначення;

завдання (функції), які буде виконувати виріб;

заявлені характеристики виробу та експлуатаційні обмеження;

цілі безпеки, які повинні бути досягненими протягом сертифікаційного процесу.

2.3.2. Встановлення СВ. Оформлення Протоколу з розгляду сертифікаційних питань (Certification Review Item, далі – CRI) CRI A-1 (Додаток 3).

2.3.2.1. СГН, разом з сертифікаційною групою, розглядає документи, надані із заявкою, для визначення початкового СВ, який складається з:

застосовних норм ЛП;

спеціальних технічних умов (далі – СТУ);

еквівалентних рівнів безпеки (Equivalent levels of Safety, далі – ELOS);

звільнень, які вводять відхилення від існуючих вимог.

Рекомендовану форму СВ наведено в Додатку 4.

Для створення СВ використовуються (відповідно до Наказу №43) чинні Європейські критерії до сертифікації військової льотної придатності (European Military Airworthiness Certification Criteria, далі – ЕМАСС).

ЕМАСС посилається на такі сертифікаційні норми та стандарти ЛП:

оборонний стандарт Великобританії DEF STAN 00-970;

вимоги Міністерства оборони США (Joint Service Specification Guides (JSSGs));

стандартизовани угоди НАТО (NATO STANAGs);

вимоги для сертифікації Агентства з безпеки авіації Європейського Союзу (EASA Certification Specifications (CS));

Title 14, Code of Federal Regulations (14CFR).

СТУ – це додаткові, специфічні вимоги безпеки, що застосовуються у разі, якщо зазначені в ЕМАСС сертифікаційні критерії не охоплюють належним

чином нові або незвичайні конструктивні особливості ПС або їх систем. Вони повинні забезпечувати рівень безпеки, еквівалентний стандартам, визначеним у ЕМАСС.

ELOS – це стан, коли запропонована альтернатива нормам ЛП забезпечує (за рахунок компенсаційних факторів в конструкції) такий самий або еквівалентний рівень безпеки.

Звільнення, які вводять відхилення від існуючих вимог – це офіційні виключення норм ЛП, які зазвичай надаються, якщо їх дотримання є непрактичним та доведено, що за рахунок альтернативних заходів досягаються еквівалентні рівні безпеки.

За результатами доведення відповідності СВ може потребувати змін упродовж сертифікаційного процесу:

для урахування нових застосованих технологій;

для урахування внесених змін до конструкції;

у разі виявлення небезпечних факторів.

2.3.2.2. Для встановлення СВ фахівці сертифікаційної групи за напрямками (панелями) розглядають СВ та документи, надані із заявкою, для формування позиції ГУДАУ.

СВ встановлюється протоколом CRI A-1.

CRI A-1 містить відомості щодо:

номера видання;

дати відкриття;

zareєстрованої заявки на отримання МТС;

проєкту;

статусу (відкритий/закритий);

обговорення СВ між ГУДАУ та заявником;

дати закриття.

Обговорення СВ складається з двох частин:

Частина А – початковий СВ; та

Частина В – остаточний СВ.

Кожна частина обговорення містить відомості щодо: організації заявника, zareєстрованої заявки на отримання МТС, найменування виробу, обов'язкових норм ЛП, СТУ, ELOS та звільнень, які вводять відхилення від існуючих вимог.

До початку сертифікаційних робіт РСМ оформлює (на підставі пропозицій фахівців сертифікаційної групи) Частину А проєкту CRI A-1, в якому зазначає позицію ГУДАУ щодо наданого разом із заявкою СВ, та направляє його в робочому порядку заявнику на погодження. Заявник оформлює свою позицію щодо пропозицій ГУДАУ у відповідному розділі обговорення СВ та надсилає проєкт CRI A-1 до ГУДАУ для перегляду. Такий процес може мати декілька повторювань до остаточного узгодження позицій. Заявник, погоджуючись з позицією ГУДАУ, повинен вносити відповідні зміни до СВ. Після остаточного узгодження позицій РСМ вносить у розділ “Висновки” проєкту CRI A-1 визначений початковий СВ та направляє його заявнику в робочому порядку на підписання.

Упродовж сертифікаційного процесу, на підставі пропозицій фахівців

сертифікаційної групи або заявника, до визначеного початкового СВ можуть вноситися зміни:

для врахування трансформацій заявленої типової конструкції виробу в процесі сертифікації;

для врахування нових застосовних технологій;

за результатами доведення відповідності;

за результатами виявлення небезпечних умов.

У такому разі РСМ оформлює Частину В проєкту CRI A-1. Процес визначення остаточного СВ аналогічний вищезазначеному процесу визначення початкового СВ.

Кожне видання CRI A-1 оформлюється в єдиному примірнику і підписується в такому порядку: представниками заявника (згідно з повноваженнями в організації розробника), РСМ та СGM. РСМ надає підписане видання CRI A-1 на схвалення начальнику управління первинної льотної придатності.

Схвалені видання CRI A-1 долучаються РСМ до справи проєкту, яка зберігається в управлінні первинної льотної придатності. РСМ надсилає заявнику копії (електронні версії) схвалених видань CRI A-1.

2.3.3. Технічні наради.

Сертифікаційна група на чолі з СGH/PCM проводить технічні наради із заявником протягом всього часу сертифікаційного процесу (ознайомча, попередня, проміжні, перед проведенням випробувальних польотів та фінальна наради). Деякі наради можуть бути об'єднані, проведені повторно або розділені по технічних напрямках/системах, якщо таке необхідно. СGH/PCM повідомляє всіх учасників щодо часу, дати та місця проведення наради. СGH/PCM є відповідальним за порядок денний.

Зазвичай, протокол наради розробляється заявником, переглядається та приймається сертифікаційною групою та підписується СGH/PCM і представником заявника. Такі протоколи зберігаються в управлінні первинної льотної придатності. РСМ надсилає заявнику копії (електронні версії) протоколів.

Якщо нарада проводиться для обговорення простих, загальних, адміністративних та інших питань або матеріали наради заносяться в інші протоколи або документи (CRI, протокол сертифікаційних дій (Certification Action Item, далі – CAI) тощо), то протоколи наради можуть не оформлюватися.

2.3.4. Протокол сертифікаційних дій (CAI).

СGH/PCM або члени сертифікаційної групи можуть ініціювати відкриття CAI. Під час сертифікаційного процесу CAI може бути відкритий з таких питань: запиту щодо отримання додаткової інформації під час процесу сертифікації;

офіційного визначення будь-яких додаткових сертифікаційних дій, які повинні бути виконані заявником.

Рішення про відкриття CAI приймає СGH, а оформлення CAI (див. Додаток 5) покладається на РСМ або члена сертифікаційної групи, який ініціює відкриття CAI. Нумерація протоколів повинна мати літеро-цифрове

позначення, яке складається з літерного позначення напряму діяльності (див. [2.2.2.1](#)) та порядкового номеру протоколу, наприклад: В-1, С-2, F-5.

РСМ в робочому порядку направляє заявнику на погодження первинну редакцію САІ з позицією ГУДАУ. В позиції ГУДАУ повинна бути зазначена інформація щодо конкретної дії, яка має бути виконана заявником. Текст повинен бути чітким і лаконічним, а також може резюмувати перемови, зустрічі, телефонні дзвінки тощо. Він повинен містити конкретні пропозиції, щоб САІ міг існувати як окремий документ. Надалі, заявник визначає свою позицію та надсилає САІ до ГУДАУ для перегляду. Цей процес може мати декілька таких циклів до моменту закриття САІ. Підписання САІ та змін до нього підписуються в такому порядку: представником заявника (згідно розподілу обов'язків), РСМ, СГН та схвалюються начальником управління первинної льотної придатності. САІ оформляється в одному екземплярі та зберігається в управлінні первинної льотної придатності в папці з іншими документами, що стосуються проєкту (або в електронному вигляді). Копію оформленого протоколу РСМ направляє заявнику (електронну версію).

Зазвичай, САІ повинні бути закриті до надання схвалення. У деяких випадках САІ може залишатися відкритим після надання схвалення, однак в такому разі його положення повинні чітко визначати:

умови залишення його у відкритому стані;

заходи, узгоджені між ГУДАУ та заявником, виконання яких необхідно для його закриття у прийнятний проміжок часу.

2.4. Програма сертифікації

2.4.1. Заявник надає програму сертифікації, яка повинна містити:

опис проєкту та види експлуатації (які передбачаються);

СВ;

вимоги захисту довкілля (де застосовується);

запропоновані методи доведення відповідності (Means of Compliance (MoC), далі – МДВ) та будь-якого обраного довідкового матеріалу. Опис МДВ має бути достатнім для визначення того, що всі необхідні дані буде отримано та відповідність може бути доведено;

контрольний перелік відповідності (Compliance Check List, далі – ССЛ), який охоплює кожен пункт СВ, та застосовні вимоги захисту довкілля (якщо необхідно для цього проєкту), з посиланням на МДВ та пов'язані документи відповідності (рекомендовану форму ССЛ наведено в Додатку 6);

ідентифікацію відповідного персоналу, який (у взаємодії з ГУДАУ) приймає рішення, що впливають на ЛП та захист довкілля (де застосовується);

план-графік робіт, що включає основні етапи проєкту;

рівень залучення ГУДАУ.

Якщо необхідна інформація недоступна на початку проєкту, програму сертифікації може бути розроблено поетапно.

Для нескладного проєкту програму сертифікації може бути подано разом із заявкою.

Рекомендовану форму програми сертифікації наведено у Додатку [7](#).

2.4.2. Згідно з АМС 21.А.20(с) структура документів відповідності повинна відповідати таким вимогам:

1. Складатися з одного або декількох звітів, креслеників, специфікацій, розрахунків, аналізу тощо.

2. Кожен документ відповідності повинен містити:
мету;

інформацію щодо МДВ, за допомогою яких доводиться відповідність із застосовним СВ і вимогами захисту довкілля (де застосовується);

належний зв'язок з відповідною програмою сертифікації;

посилання на норми ЛП, СТУ або вимоги захисту довкілля (де застосовується), про які йдеться в документі;

дані, що доводять відповідність;

висновок про відповідність застосованим вимогам (у випадку декількох моделей в заявці – з наведенням моделей, для яких встановлена відповідність);

відповідні підписи уповноважених осіб.

3. Кожному документу відповідності надається номер з позначенням дати видання, а також встановлюється належний контроль за всіма його виданнями.

2.5. Доведення відповідності

2.5.1. Задачі щодо доведення відповідності.

Доведення відповідності СВ є зобов'язанням заявника. Заявник повинен:
визначити типову конструкцію;

провести кваліфікацію комплектувальних виробів;

видати заяви про відповідність згідно з 21.А.33(е)(1);

провести всі види сертифікаційних робіт щодо визначення відповідності (випробування, аналізи, розрахунки, інспекції тощо);

оформити необхідні сертифікаційні документи (документи відповідності, керівництва, документи, що визначають типову конструкцію тощо).

Верифікацію заходів з доведення відповідності застосовним СВ та вимогам захисту довкілля здійснює сертифікаційна група, яка бере участь в сертифікаційних роботах відповідно до рівня залучення, що визначений в програмі сертифікації.

Відповідно до визначеного рівня залучення, члени сертифікаційної групи можуть брати участь у наземних та льотних випробуваннях з метою нагляду за виконанням випробувань та їх результатами. Порядок допуску членів сертифікаційної групи до участі у випробуваннях повинен бути визначений в керівництві (військовому) організації розробника (MDOE) заявника.

У разі залучення членів сертифікаційної групи до льотних випробуваннях, такі особи не входять до складу льотного екіпажу та не можуть втручатися у виконання випробувального польоту. Порядок допуску членів сертифікаційної групи до участі у випробувальному польоті повинен бути зазначений в керівництві заявника. У відповідному розділі схвалених умов польоту зазначається інформація щодо участі у випробувальному польоті членів сертифікаційної групи.

Льотні випробування повинні проводитися згідно зі схваленими ГУДАУ

умовами польоту.

Після завершення процесу доведення відповідності заявник надає ГУДАУ Основний перелік документів (Master Document List, далі – MDL), у якому наведені посилання на всі документи, що використовувалися для доведення відповідності та зазначені в CCL. MDL також містить посилання на всі документи, що використовувалися для визначення типової конструкції.

2.5.2. Типова конструкція.

Для визначення типової конструкції необхідно керуватися вимогами 21.A.31. Документ, що визначає типову конструкцію, заявник описує у MDOE.

За потреби, в рамках проекту, відкривається протокол з сертифікаційних питань CR1 A-2, в якому детально визначається типова конструкція виробу. Такий протокол містить перелік документів або посилання на перелік документів, які відображають необхідні дані для визначення типової конструкції.

Документ, що визначає типову конструкцію виробу, може містити перелік комплектувальних виробів (із зазначенням чи є вони опціональними або обов'язковими для встановлення).

2.5.3. Умови завершення етапу доведення відповідності:

типову конструкцію встановлено;

визначено остаточний СВ;

завершено діяльність з верифікації (розгляд документів відповідності, та сертифікаційних документів);

визначено перелік обов'язкових післясертифікаційних заходів (за потреби).

2.5.4. Координація з іншими видами діяльності.

координація сертифікації типу ПС повинна здійснюватися на необхідному рівні з іншими пов'язаними видами діяльності, а саме з:

сертифікацією двигуна та повітряного гвинта;

доведенням відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовно);

схваленням встановлених комплектувальних виробів;

схваленням (військовим) організації розробника (MDOA) або значних змін системи забезпечення розробки;

схваленням (військовим) організації виробника (MPOA).

2.5.4.1. Координація між сертифікацією ПС, двигуна та повітряного гвинта.

Заявник на МТС ПС є відповідальним за встановлення двигуна або повітряного гвинта на це ПС та має довести відповідність застосовним вимогам щодо встановлення двигуна або повітряного гвинта за підтримки їх розробників.

За сертифікацію двигунів та повітряних гвинтів до встановлення на ПС відповідальність покладається на розробників цих виробів.

2.5.4.2. Доведення відповідності вимогам захисту довкілля (де застосовно).

Заявник на МТС ПС, за потреби, повинен довести відповідність чинним вимогам захисту довкілля (рівню шуму та вимогам щодо емісії ПС та двигуна) згідно з 21.A.18. Сертифікаційна група приймає відповідні вимоги, прийнятні МДВ вимогам захисту довкілля. Заявник оформлює доказові документи з доведення відповідності та надає заяву щодо доведення відповідності вимогам

захисту довкілля згідно з програмою сертифікації.

2.5.4.3. Схвалення встановлених комплектувальних виробів.

Для схвалення комплектувальних виробів, що не сертифікуються у складі виробу, застосовується процедура схвалення на відповідність застосовним MTSO або технічним вимогам з оформленням відповідного схвалення на них (регулюється окремими адміністративними процедурами ГУДАУ). Отримання такого схвалення є відповідальністю розробника комплектувального виробу.

Заявник на МТС є відповідальним за інтеграцію комплектувальних виробів, що може вимагати внесення СТУ до СВ.

2.5.4.4. MDOA та MPOA.

CGH повинен забезпечити належну взаємодію з РСМ, які відповідають за схвалення і нагляд за організаціями розробника та виробника, для обміну будь-якими даними, отриманими сертифікаційною групою, які можуть вплинути на продовження чинності схвалень цих організацій (регулюється окремими адміністративними процедурами ГУДАУ).

2.6. Видання та супроводження МТС

2.6.1. Декларація про відповідність.

По завершенню доведення відповідності заявник надає ГУДАУ Декларацію про відповідність (див. 21.A.20(d)). Форму Декларації про відповідність наведено в Додатку [8](#).

2.6.2. Підготовка до видання МТС.

Після отримання ГУДАУ Декларації про відповідність РСМ повинен переконатися, що заявником доведено таке:

виріб відповідає застосовним СВ та вимогам захисту довкілля;

будь-які умови ЛП, які неможливо було дотримати, компенсовані за рахунок умов, які забезпечили еквівалентний рівень безпеки;

жодна особливість чи характеристика не зробили виріб небезпечним для використання;

готовність дотримання ним вимог 21.A.44 (зобов'язання утримувача МТС).

Члени сертифікаційної групи надають РСМ висновки щодо прийнятності (див. Додаток [9](#)) за напрямками, до яких вони були залучені у проєкті.

2.6.3. Порядок видання МТС.

За позитивними результатами:

заявник надає проєкт переліка даних МТС (Military Type Certificate Data Sheet, далі – TCDS), який є невід'ємною частиною МТС (див. Додаток [10](#));

РСМ готує проєкт UA MTC/MRTC Form 811 (Додаток [11](#)) та доповідну записку щодо результатів процесу сертифікації (див. Додаток [12](#)).

Проєкту МТС присвоюється реєстраційний номер відповідно до порядку нумерації таблиці бази даних, яка ведеться в управлінні первинної льотної придатності.

Проєкти МТС та TCDS підписуються з дотриманням [1.7](#)–[1.8](#) та надсилається на адресу заявника разом із супровідним листом, який готує РСМ.

Копії зазначених документів РСМ долучає до справи проєкту та виконує

заходи, які передбачені у [2.6.6.4.](#)

2.6.4. Строк чинності МТС.

МТС видається на необмежений строк та залишається чинним, якщо утримувач відповідає положенням Частини-21В та/або не здає сертифікат або ГУДАУ не скасовує МТС.

Утримувач МТС має негайно інформувати ГУДАУ, якщо він більше не здатний виконувати обов'язки утримувача МТС (що визначені в 21.А.44). У такому випадку він має надавати доступ ГУДАУ до всієї необхідної інформації, щоб у подальшому забезпечувати підтримання ЛП виробу.

Після втрати чинності МТС, утримувач має повернути його до ГУДАУ в місячний термін.

2.6.5. Передавання.

МТС може передаватися лише організації, яка довела свою здатність відповідати критеріям 21.А.14 та здатна взяти на себе зобов'язання утримувача МТС згідно з 21.А.44 (процес доведення такої здатності регулюється окремими адміністративними процедурами ГУДАУ).

2.6.6. Документація.

2.6.6.1. Загальні вимоги.

Керівництва або розділи керівництв, що вимагають офіційного схвалення ГУДАУ, повинні бути опрацьовані та погоджені відповідними членами сертифікаційної групи. Вони вважаються схваленими у разі посилання на них в TCDS.

2.6.6.2. Повідомлення.

Суттєві рішення ГУДАУ, що впливають на результати сертифікаційних робіт, відображаються у відповідних протоколах та передаються заявнику з супровідним листом.

2.6.6.3. Конфіденційність документації.

Вся отримана документація та інформація утримувача/заявника або третьої сторони, що знаходиться в ГУДАУ і пов'язана з процедурою сертифікації типу, не підлягає розголошенню.

2.6.6.4. Облік та збереження даних.

РСМ відповідає за формування та підтримання в актуальному стані справи проєкту з сертифікації типу, яка зберігається в управлінні первинної льотної придатності. Справа проєкту повинна містити пов'язані з проєктом документи та дані, в яких зазначаються рішення або заходи, що виконує ГУДАУ в рамках проєкту, а також такі документи (якщо застосовно):

заявка на отримання МТС, попередні дані або креслення та супровідний лист включно;

копія наказу начальника Головного управління державної авіації України щодо створення сертифікаційної групи;

протоколи нарад сертифікаційної групи із заявником;

всі CRI та CAI (оригінали), у тому числі стосовно еквівалентних рівнів безпеки та звільнень;

програма сертифікації проєкту (копія або в електронному виді);

CCL (в електронному виді);

MDL (в електронному виді);
 програми наземних та льотних випробувань (копії або в електронному виді);
 схваленні умов польоту (копія або в електронному виді);
 дозвіл (військовий) на виконання польоту (копія або в електронному виді);
 Декларація про відповідність;
 висновки членів сертифікаційної групи;
 доповідна записка РСМ щодо результатів процесу сертифікації;
 TCDS (копія та в електронному виді);
 МТС з супровідним листом (копія та в електронному виді);
 документація стосовно змін до МТС.

РСМ відповідає за розміщення інформації щодо виданого ГУДАУ чинного МТС на офіційному вебсайті Міністерства оборони України встановленим порядком.

2.6.7. Схвалення змін до МТС згідно з главою D Частини-21В відбувається за окремими адміністративними процедурами ГУДАУ.

3. Видання МТС повітряного судна організації, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.A.14(c)

3.1. Застосовність та подання заявки

3.1.1. Застосовність.

Процес видання МТС ПС, переданим з США (іншими країнами з дозволу США) за процедурою Foreign Military Sales (далі – FMS), здійснюється через валідацію даних від військових органів з ЛП видів Збройних сил США, зокрема:

(a) Повітряних сил США (US Air Force, далі – USAF): Технічний орган з льотної придатності (Technical Airworthiness Authority);

(b) Сухопутних військ США (далі – US Army): Орган з льотної придатності Директорату системи бойової готовності (Airworthiness Authority System Readiness Directorate (SRD));

(c) Військово-морських сил США (далі – US Navy): Командування авіаційних систем Військово-морських сил США (далі – US Naval Air Systems Command, NAVAIR).

В системі військової льотної придатності США термін “сертифікат типу” не використовується. Кожен з вищезазначених військових органів з льотної придатності видів Збройних сил США видає свої артефакти, які є еквівалентами “сертифіката типу”. Артефакти, які використовують військові органи з ЛП видів Збройних сил США відрізняються від тих, які вони надають іноземним експлуатантам на ПС, закупленим в США за процедурою FMS, а саме:

(a) В системі **USAF**:

Flight Releases для **USAF**;

Summary of Airworthiness Findings and Recommendation Memo для іноземних експлуатантів.

(b) В системі **US Army**:

Airworthiness Release (AWR) та Statement of Airworthiness Qualification

(SAQ) для **US Army**;

Airworthiness Recommendation Memorandum (ARM) для **іноземних експлуатантів**.

(с) В системі **US Navy**:

Flight Clearance (FC) для **US Navy**;

Flight Clearance Recommendation (FCR) для **іноземних експлуатантів**.

3.1.2. Заявка.

Заявником є державна організація, яка подала до ГУДАУ заявку (або має схвалення) на отримання схвалення організації утримувача сертифіката типу (військового) (Military Type Certificate Holder Organisation Approval, далі –МТСНОА) ПС, закуплених в США (переданих іншими країнами з дозволу США) за процедурою FMS.

Керівник/уповноважена особа заявника надсилає до ГУДАУ заявку UA MTC/MRTC Form 0030 (Додаток 2) разом із супровідним листом, складеним у довільній формі. До заявки на отримання МТС ПС додається:

короткий технічний опис ПС з його креслениками у трьох проєкціях та основними даними, включаючи експлуатаційні характеристики та обмеження;

копію TCDS (або еквівалент), який видає відповідний військовий орган з ЛП виду Збройних сил США для іноземних експлуатантів (див. [3.1.1](#)), за наявності;

копію застосовного СВ (або еквівалента);

копію CCL (або еквівалента);

копію Декларації про відповідність (або еквівалента);

копії застосовних керівництв та інструкцій з підтримання ЛП або (за потреби) нові додатки з урахуванням особливостей експлуатаційної документації, що використовується в державній авіації України (допускається надання в електронному вигляді або паперовому вигляді);

проєкт TCDS.

3.1.3. Визначення відповідального інспектора (PCM).

Після надходження заявки на отримання МТС з пакетом документів, відповідним начальником (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності) встановленим порядком визначається PCM.

3.1.4. Реєстрація заявки.

Заявка приймається до розгляду за умов:

повного і правильного заповнення UA MTC/MRTC Form 0030;

наявності всіх документів, що входять до пакету документів заявки.

Після цього PCM здійснює заходи щодо реєстрації заявки відповідно до нумерації таблиці бази даних МТС, яка ведеться в управлінні первинної льотної придатності.

У разі виявлення недоліків PCM повідомляє про це відповідного начальника (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності) і готує лист-повідомлення заявнику щодо причин неприйняття заявки. Після доопрацювання заявки/документів, що входять до пакету документів заявки, заявник повторно подає їх на розгляд до ГУДАУ.

3.2. Оцінювання заявки та видання МТС

3.2.1. Оцінювання заявки та видання МТС здійснюється у порядку наведеному в [2.6.3.](#)

4. Використання оригінальних МТС та визнання МТС/ТС, виданих іншими компетентними органами

4.1. Загальні вимоги

4.1.1. Під “іншими компетентними органами” слід вважати EASA, національні (військові та цивільні) авіаційні органи та інші авіаційні органи, які здійснюють нагляд за легкомоторними (спортивними) ПС.

4.1.2. Форум органів з військової льотної придатності (MAWA Forum) Європейського оборонного агентства створив (відповідно до вимог Європейського гармонізованого рамкового документа з військової льотної придатності (Basic Framework Document (BFD)) Європейський документ військової льотної придатності щодо процесу визнання (European Military Airworthiness Document Recognition, далі – EMAD R). EMAD R використовується для оцінювання та досягнення визнання між компетентними органами різних держав.

За результатами процесу визнання відповідно до EMAD R, ГУДАУ може: приймати МТС, видані компетентним органом (який визнається і застосовує EMARs). Такий МТС вважається еквівалентним тим, що видаються на національному рівні. У такому разі видається Повідомлення про використання оригінального МТС (див. Додаток [13](#));

визнавати МТС/ТС, видані компетентним органом (який визнається і не застосовує EMARs). У такому разі видається МТАС.

4.1.3. Визнаними ГУДАУ (без застосування процедур EMAD R) вважаються такі компетентні органи:

Державна авіаційна служба України;
Агентство з безпеки авіації Європейського Союзу (EASA);
Федеральна авіаційна адміністрація (FAA) США;
військовий і цивільний авіаційні органи Великої Британії;
військовий і цивільний авіаційні органи Канади.

4.2. Використання оригінальних МТС

4.2.1. Умови для використання оригінальних МТС.

Оригінальний МТС використовується за умов:
застосування EMARs державою, в якій його видано;
визнання ГУДАУ національного військового авіаційного органу, відповідно до EMAD R;

наявності Повідомлення про використання оригінального МТС.

4.2.2. Повідомлення про використання оригінальних МТС.

Після видання наказу про прийняття на озброєння (постачання) чи допуску до експлуатації ПС (які охоплюються відповідним оригінальним МТС) ГУДАУ

випускає Повідомлення про використання оригінального МТС (Додаток [13](#)), яке підписується відповідно до [1.7-1.8](#) і розміщується на вебсторінці ГУДАУ офіційного вебсайту Міністерства оборони України встановленим порядком.

4.2.3. Облік та збереження даних.

Відповідний начальник (згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності) відповідає за формування та підтримання в актуальному стані справи щодо використання оригінального МТС. Справа повинна містити копії та електронні версії:

сертифіката визнання (Certificate of Recognition) ГУДАУ компетентного органу, який видав оригінальний МТС;

Імплементаційної угоди (Recognition Implementing Arrangements) ГУДАУ з компетентним органом, який видав оригінальний МТС;

оригінального МТС;

TCDS до оригінального МТС.

4.3. Визнання МТС/ТС

4.3.1. Умови для визнання МТС/ТС.

Виріб є прийнятним для отримання МТАС, якщо:

(a) Виріб:

має чинний МТС/ТС або еквівалентне схвалення типової конструкції;

був розроблений та виготовлений в рамках визнаних ГУДАУ правил безпеки авіації.

(b) ГУДАУ визнало, відповідно до EMAD R, компетентний орган, який виконує функції нагляду за дотриманням правил безпеки авіації або відповідно до [4.1.3](#).

4.3.2. Заявка на МТАС.

Заявка на МТАС (див. UA МТАС Form 531 у Додатку [14](#)) подається до ГУДАУ організацією, яка планує експлуатувати в державній авіації України такий тип виробу, або схваленою відповідно до Частини-21В організацією розробника, яка має доступ до даних типової конструкції.

Заявка додається до супровідного листа, в якому у довільній формі надаються письмові гарантії щодо необхідної інформаційної підтримки процесу визнання МТС/ТС, разом з такими документами:

копією відповідного МТС/ТС (або еквівалентного схвалення типової конструкції), за наявності;

копією TCDS або еквівалентного документа до відповідного МТС/ТС (або еквівалентного схвалення типової конструкції);

копіями керівництв та інструкцій з підтримання ЛП; які видані утримувачем відповідного МТС/ТС (еквівалентного схвалення типової конструкції) та, за наявності, доповнення до них з урахуванням особливостей експлуатаційної документації, що використовується в державній авіації України (допускається в електронному вигляді).

За потреби ГУДАУ може запросити додаткові матеріали.

4.3.3. Аналіз та реєстрація заявки.

PCM, визначений встановленим порядком відповідним начальником

(згідно з розподілом повноважень в управлінні первинної льотної придатності), організовує подальший процес визнання.

Заявка приймається до розгляду за умов:

повного та правильного заповнення UA MTAC Form 531;

наявності всіх інших документів, що входять до пакету документів заявки, зазначених у [4.3.2](#).

У разі відсутності суттєвих зауважень до наданих документів, РСМ реєструє її відповідно до нумерації таблиці електронної бази даних та інформує заявника листом про реєстрацію заявки та прийняття її до розгляду (або неприйняття із зазначенням причин такого рішення). Заявка, що має суттєві недоліки, повинна бути доопрацьована заявником в робочому порядку або подана повторно.

У разі надходження від інших зацікавлених експлуатуючих організацій заявки на виріб, який вже має МТАС виданий ГУДАУ, то окремий схвальний документ не видається. Така заявка не заноситься до таблиці електронної бази даних і опрацьовується згідно з правилами загального діловодства з наданням відповіді у вигляді листа в довільній формі.

4.3.4. Оцінювання заявки та видання МТАС.

РСМ вивчає пакет документів заявки та консультується з начальником профільного підрозділу ГУДАУ (за наявності технічних питань) щодо доцільності залучення інших спеціалістів ГУДАУ.

За результатами позитивного оцінювання заявки і доданих матеріалів (документів) РСМ готує доповідну записку (Додаток [15](#)), яка погоджується відповідними начальниками (згідно з розподілом повноважень в ГУДАУ).

Після погодження доповідної записки РСМ готує проект UA MTAC Form 530 (див. Додаток [16](#)), який підписується відповідно до [1.7-1.8](#) і розміщується на вебсторінці ГУДАУ офіційного вебсайту Міністерства оборони України встановленим порядком та/або надсилається заявнику, якщо заявку подана схвалена відповідно до Частини-21В організація розробника, яка має доступ до даних типової конструкції.

РСМ відповідає за внесення вихідних реєстраційних даних UA MTAC Form 530 до електронної таблиці бази даних, долучає всі матеріали до справи (архіву) та виконує заходи, які передбачені у [2.6.6.4](#).

Начальник управління первинної льотної придатності
Головного управління державної авіації України

Микола ГРИЩУК

Додаток 1
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (вступ
розділу [2](#))

Етапи процесу сертифікації типу

**ЕТАП 1
ПОДАННЯ ЗАЯВКИ**

**ЕТАП 2
ФОРМУВАННЯ СЕРТИФІКАЦІЙНОЇ
ГРУПИ**

**ЕТАП 3
ТЕХНІЧНЕ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ТА
ВСТАНОВЛЕННЯ
СЕРТИФІКАЦІЙНОГО БАЗИСУ ТИПУ**

**ЕТАП 4
УЗГОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ
СЕРТИФІКАЦІЇ**

**ЕТАП 5
ДОВЕДЕННЯ ЗАЯВНИКОМ
ВІДПОВІДНОСТІ**

**ЕТАП 6
ВИДАННЯ СЕРТИФІКАТА ТИПУ**

Додаток 2
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.1.2](#) пункту 2.1 розділу 2, підпункт [3.1.2](#)
пункту 3.1 розділу 3)

UA MTC/MRTC Form 0030

UA MTC/MRTC Form 0030 Заявка на отримання сертифіката типу (військового) / обмеженого сертифіката типу (військового) <i>Application for Military Type Certificate / Military Restricted Type Certificate</i> <i>[залишити лише відповідний текст / keep only applicable text]</i>		
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>		
1. Довідкова інформація заявника: <i>Applicant reference information:</i>		
1.1. Номер та дата супровідного листа: <i>Cover letter number and date of issuance:</i>		
1.2. Офіційне найменування та адреса організації: <i>Legal name and address of the organisation:</i>	Реєстрацій номер та дата реєстрації заявки: <i>Registration number and date of application registration:</i> <small>заповнюється ГУДАУ to be filled by HOSAU</small>	Сертифікат схвалення розробника: <i>MDOA/AMDOA/MTCH OA Reference:</i> <small>за наявністю If applicable</small>
1.3. Комерційне найменування (якщо інше): <i>Trade name (DBA) (if different):</i>		
1.4. Контактна особа (відповідальна за супроводження заявки): <i>Point of Contact (for application support):</i>	Стать <i>Gender</i>	
	Прізвище <i>Surname</i>	
	Ім'я <i>Name</i>	
	По-батькові	
	Посада <i>Title</i>	
	Телефон <i>Phone number</i>	
	Електронна пошта <i>Email</i>	
2. Категорія сертифіката <i>Certificate category</i>		
☐ Сертифікат типу (військовий) <i>Military Type Certificate</i>		☐ Обмежений сертифікат типу (військовий) <i>Military Restricted Type Certificate</i>
3. Визначення виробу <i>Product identification</i>		
3.1. Категорія виробу <i>Product category</i>		

Літак <i>Airplane</i>	Вертоліт <i>Helicopter</i>	Двигун <i>Engine</i>	Повітряний гвинт <i>Propeller</i>
☐	☐	☐	☐
3.2. Норми льотної придатності: <i>Airworthiness codes:</i>			
4. Опис <i>Description</i>			
4.1. Стислий опис <i>Short description</i>			
4.2. Обмеження (якщо застосовно) <i>Restrictions (if applicable)</i>			
4.3. Примітки <i>Remarks</i>			
5. Додані документи <i>Documents attached</i>			
6. Прийнятність заявника <i>Applicant's eligibility</i>			
Я заявляю, що цю заявку заявка подано: <i>I declare that this application submitted:</i>			
☐	в межах умов схвалення (військового) організації розробника (MDOA) <i>within the current terms of MDOA</i>		
☐	в межах умов схвалення організації утримувача сертифіката типу (військового) (MTCHOA) <i>within the current terms of MTCHOA</i>		
☐	супроводжується заявкою на схвалення (військове) організації розробника або схвалення організації утримувача сертифіката типу (військового) <i>following an application for MDOA/MTCHOA</i>	Дата заявки <i>Application Date</i>	
		Номер проєкту <i>Project number</i>	якщо відомо <i>if known</i>
☐	супроводжується заявкою на зміну умов схвалення (військового) організації розробника або схвалення організації утримувача сертифіката типу (військового) <i>following an application for a change to terms of approval of MDOA/MTCHOA</i>	Дата заявки <i>Application Date</i>	
		Номер проєкту <i>Project number</i>	якщо відомо <i>if known</i>
7. Заява про повноваження та прийняття загальних умов <i>Applicant's declaration of competence and acceptance of the General Conditions</i>			
Я заявляю, що маю юридичне право на подання цієї заявки до ГУДАУ і що вся інформація, яка надана в цій заявці, вірна і повна. <i>I declare that I have a legal right to submit this application to HOSAU and that all information provided in this application form is correct and complete.</i>			
Дата: [ДД.ММ.РРРР] <i>Date: [DD/MM/YYYY]</i>		Прізвище/Посада <i>Name/Position</i> [Ім'я ПРІЗВИЩЕ] <i>[NAME]</i>	Підпис <i>Signature</i>
Ця заявка, разом із супровідним листом, надсилається електронною або звичайною поштою на адресу: вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна <i>This application, together with a cover letter, should be sent by email or regular mail to: 6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine</i>			

Додаток 3

до Адміністративних процедур
ГУДАУ з видання, використання,
визнання і супроводження МТС та
MRTC (підпункт [2.3.2](#) пункту 2.3
розділу 2)

Рекомендована форма протоколу сертифікаційних питань (CRI)

Протокол сертифікаційних питань <i>Certification Review Item - CRI</i>	CRI №:	
	Видання № <i>Issue No.:</i>	
	Дата: <i>Date:</i>	
Заявник: <i>Applicant:</i> № заявки: <i>Application</i> <i>No.:</i> Тематика: Сертифікаційний базис (приклад) <i>Subject:</i>	Статус: <i>Status:</i>	Відкритий (або Закритий) <i>Open</i> (or closed)
	Сторінка: <i>Page:</i>	1 з 3

Зміст питання:

Цей Протокол сертифікаційних питань CRI № ____ (далі – CRI) визначає сертифікаційний базис зі схвалення типової конструкції авіаційного виробу _____
Детальний опис виробу наведено _____

Обговорення:

ЧАСТИНА А: Початковий сертифікаційний базис

Позиція ГУДАУ (видання 1, ДД.ММ.РРРР):

1. Заявка на отримання сертифіката типу (військового)
(Найменування організації) надано заявку (лист від ДД.ММ.РРРР № _____) на схвалення типової конструкції ____ (моделі _____). Заявка зареєстрована ДД.ММ.РРРР за № ____.
2. Обов'язкові сертифікаційні вимоги льотної придатності.
  - 2.1. Норми льотної придатності *JSSG, 14CFR, Def-Stan 00-970, STANAG, EASA CS*.
  - 2.1.1. Перелік застосованих норм льотної придатності наведено в СВ № ____ (видання X від ДД.ММ.РРРР).
  - 2.2. Спеціальні технічні умови (СТУ):
Відсутні на дату видання CRI.
  - 2.3. Еквівалентний рівень безпеки (ELOS):
Відсутні на дату видання CRI.
  - 2.4. Звільнення, які вводять відхилення від існуючих вимог:
Відсутні на дату видання CRI.
3. Пропозиції до застосованих норм льотної придатності:
  - 3.1. Доповнити перелік застосованих норм льотної придатності, що зазначені у п. 2 даного CRI наступними вимогами:

<i>CS 25 Amendment 26 (приклад)</i>		
Subpart B	Subpart F	Subpart H
25.109	25.1324(a)	25.1705
	25.1529	Appendix H
		H25.3(b)(3)

3.2. Видалити з переліку застосовних норм льотної придатності, що зазначені у п. 2 даного CRI наступні вимоги:

<i>CS 25 Amendment 26 (приклад)</i>		
Subpart B	Subpart D	
25.105	25.831	

Позиція (Найменування організації) (Видання 1, ДД.ММ.РРРР):

1. (Найменування організації) погоджується з позицією ГУДАУ від ДД.ММ.РРРР. Відповідні зміни будуть внесені до сертифікаційного базису _____, який вже було направлено на розгляд ДД.ММ.РРРР.

2. Інші пов'язані документи будуть відкориговані відповідним чином.

Позиція ГУДАУ (видання 1, ДД.ММ.РРРР):

Позиція Заявника від ДД.ММ.РРРР є прийнятною для ГУДАУ. Початковий сертифікаційний базис вважати узгодженим в обсязі сертифікаційного базису _____, видання X+1 від ДД.ММ.РРРР.

Висновки:

ЧАСТИНА В: Остаточний сертифікаційний базис

Позиція ГУДАУ (видання Y, ДД.ММ.РРРР):

За результатами сертифікаційних робіт відповідно до наданих документів ГУДАУ вважає, що СВ № _____ видання X+1 від ДД.ММ.РРРР є достатнім і не вимагає внесення змін.

Позиція (Найменування організації) (видання Y ДД.ММ.РРРР):

(Найменування організації) з позицією ГУДАУ (Видання Y) погоджується.

Висновки:

1. Остаточний сертифікаційний базис вважати визначеним в обсязі СВ № _____ видання X+1 від ДД.ММ.РРРР

2. Цей CRI вважати закритим.

Дата закриття Протоколу: ДД.ММ.РРРР.

Посилання на документи:

- 1.
- 2.

СХВАЛЕНО	Начальник УПЛП			
ГУДАУ	PCM			
ГУДАУ	CGH			
(Найменування організації)				
	Посада або функція	Підпис	Прізвище	Дата

Додаток 4
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.3.2](#) пункту 2.3 розділу 2)

Рекомендована форма сертифікаційного базису типу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник організації розробника

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

ДД.ММ.РРРР

СЕРТИФІКАЦІЙНИЙ БАЗИС	[Номер]
	[Ревізія №XX]
ТИП ВИРОБУ	<ul style="list-style-type: none"> • Літак • Вертоліт • Двигун • Повітряний гвинт
	[Позначення типу]
	[Позначення моделі]

РОЗРОБИВ	[ПІБ]
	[Посада]
	[Підпис]
	[Дата]
ПЕРЕВІРИВ	[ПІБ]
	[Посада]
	[Підпис]
	[Дата]

СЕРТИФИКАЦІЙНИЙ БАЗИС (верхній колонтитул, крім першої сторінки)	[Номер]	[Ревізія № XX]

Зміст

	Зміст	
1.	Аркуш реєстрації змін	
2.	Скорочення, терміни, визначення	
	2.1. Таблиця скорочень	
	2.2. Терміни	
	2.3. Визначення	
3.	Загальні положення	
	3.1. Об'єкт сертифікації	
	3.2. Короткий опис об'єкта сертифікації	
4.	Сертифікаційний базис (СВ)	
	4.1. Норми льотної придатності (перелік розділів, параграфів, пунктів)	
	4.2. Спеціальні технічні умови (СТУ)	
	4.3. Еквівалентний рівень безпеки (ELOS)	
	4.4. Звільнення, які вводять відхилення від існуючих вимог	

1. Аркуш реєстрації змін

№	Опис зміни	Номер ревізії	Дата
	Введення в дію початкового документа	01	ДД.ММ.РРРР

2. Скорочення, терміни, визначення

2.1. Таблиця скорочень.

[За необхідності додається розділ]

2.2. Терміни.

[За необхідності додається розділ]

2.3. Визначення.

[За необхідності додається розділ]

3. Загальні положення

[У цьому розділі міститься загальна інформація щодо сертифікаційного базису].

3.1. Об'єкт сертифікації.

3.2. Короткий опис об'єкта сертифікації.

4. Сертифікаційний базис (СВ)4.1. Норми льотної придатності: *JSSG, 14CFR, Def-Stan 00-970, STANAG, EASA CS* (перелік розділів, параграфів, пунктів).[У цьому розділі наводиться перелік пунктів норм льотної придатності (*JSSG, 14CFR, Def-Stan 00-970, STANAG, EASA CS*) відповідно до поправки, чинної на момент подання заявки, [Цей розділ оформляється як таблиця].

№ пункту	№ поправки	Вимоги	Примітка
		розділ А – ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	
29.1		Застосовність	
29.1(a)	29-2	.....	НЕ СТОСУЄТЬСЯ

4.2. Спеціальні технічні умови (СТУ).

№ з/п	№ СТУ	Вимоги

4.3. Еквівалентний рівень безпеки (ELOS).

№ з/п	Пункт СВ	Вимоги

4.4. Звільнення, які вводять відхилення від існуючих вимог.

№ з/п	Пункт СВ	Обґрунтування

Додаток 5
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.3.4](#) пункту 2.3 розділу 2)

Рекомендована форма протоколу сертифікаційних дій (CAI)

Протокол сертифікаційних дій <i>Certification Action Item - CAI</i>	CAI №:	
	Видання №: <i>Issue No.:</i>	
	Дата: <i>Date:</i>	
Заявник: <i>Applicant:</i> Проект: <i>Project:</i> Тематика: <i>Subject:</i>	Статус: <i>Status:</i>	Відкритий (або Закритий)
	Сторінка: <i>Page:</i>	1 з X

Зміст питання:
Statement of Item:

Позиція ГУДАУ:
HOSAU position:

Позиція заявника:
Applicant's position:

Висновки:
Conclusions:

СХВАЛЕНО	Начальник УПЛП	Підпис	Прізвище	Дата
ГУДАУ	PCM			
ГУДАУ	CGH			
(Найменування організації)	Посада або функція			

Додаток 6
до Адміністративних процедур ГУДАУ
з видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС
(підпункт [2.4.1](#) пункту 2.4 розділу 2)

Рекомендована форма контрольного переліку відповідності (CCL)

Заявник <i>Applicant</i>			Контрольний перелік відповідності <i>Compliance Checklist</i> проект № _____ <i>project</i>				CCL № _____	
							Видання № _____ <i>Issue</i> Дата ДД.ММ.РРРР <i>Date</i>	
Застосовні норми ЛП, СТУ <i>applicable airworthiness codes, special conditions</i>			Код МДВ <i>MoC codes</i>	Відповідність <i>Compliance</i>	Документ відповідності <i>Compliance Documents</i>			Примітки <i>Notes</i>
Пункт <i>Item</i>	Поправка <i>Amendment</i>	Зміст <i>Content</i>			№	Ревізія <i>Revision</i>	Назва <i>Title</i>	
Виріб (тип, модель) <i>Product (type, model)</i>						Стор. / Сторінок <i>Page / Pages</i>		

Інструкція щодо оформлення CCL

- Блок 1   Вказується найменування організації заявника.
- Блок 2   Вказується номер проекту після реєстрації заявки в ГУДАУ.
- Блок 3   Вказується ідентифікаційний номер CCL, який надається заявником, номер та дата видання за результатами сертифікаційних робіт.
- Блок 4   Вказується позначення типу та моделі виробу

Блок 5	Вказується номер сторінки ССЛ та загальна кількість сторінок документа.
Стовпчик 1	Вказується номер пункту/підпункту застосованих норм ЛП, СТУ
Стовпчик 2	Вказується номер поправки до застосованих норм ЛП, згідно якої застосовується пункт/підпункт.
Стовпчик 3	Наводиться зміст пункту/підпункту.
Стовпчик 4	Вказуються МДВ (див. додаток до АМС 21.А.20(b)).
Стовпчик 5	Вказується ступінь відповідності вимогам нормам ЛП, СТУ <ul style="list-style-type: none"> - ТАК – у разі визначення відповідності; - НІ – якщо відповідність не визначена; - Н/З – якщо вимоги пункту/підпункту не застосовуються
Стовпчик 6	Вказується номер документу відповідності.
Стовпчик 7	Вказується номер ревізії документу відповідності
Стовпчик 8	Вказується назва документу відповідності. <i><u>Примітка:</u> В проекті ССЛ, який надається до заявки, вказується назва та номер документу відповідності, який планується видати за результатами сертифікаційних робіт.</i>

Додаток 7
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.4.1](#) пункту 2.4 розділу 2)

Рекомендована форма програми сертифікації

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник організації розробника

Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
ДД.ММ.РРРР

Найменування організації

№ документу

Назва програми сертифікації

	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ / Посада	Дата	Підпис
Підготовлено		ДД.ММ.РРРР	
Перевірено		ДД.ММ.РРРР	
СХВАЛЕНО		ДД.ММ.РРРР	

0.1. Реєстрація змін

Видання	Опис ревізій	Дата
01	Первинне видання	ДД.ММ.РРРР

0.2. Зміст**1. Вступ**

Цю програму сертифікації розроблено відповідно до вимог 21.A.20(b).

Ця програма сертифікації описує, як буде доведено відповідність застосовному СВ, ресурси і послідовність виконання заходів процесу сертифікації. Також в програмі сертифікації зазначається рівень залученості компетентного органу.

Програма сертифікації оновлюється у разі будь-яких змін до проекту.

2. Опис проєкту

Цей розділ містить опис проєкту, включаючи:

всі конфігурації виробу, що підлягають сертифікації;

запропоновані експлуатаційні характеристики та обмеження;

цільове використання виробу та види експлуатації, для яких запитується сертифікація;

ресурси, що використовуються організацією розробника.

2.1. Передісторія проєкту

Передісторія проєкту та досвід, що підтверджує концепцію прототипів або схожих моделей. Якщо конструкція виробу базується на виробках, що були вже сертифіковані, наступні параграфи містять детальний опис всіх відмінностей та інформацію щодо досвіду експлуатації таких виробів.

2.2. Визначення проєкту

Детальний опис конфігурації виробу та інформація щодо його льотних характеристик і обмежень, а також систем та обладнання.

Опис включає будь-які нетрадиційні особливості конструкції.

2.3. Ресурси організації розробника.

Опис ресурсів організації розробника, що задіяні в проєкті. Визначаються всі інженери з верифікації відповідності (CVE) за всіма відповідними напрямками. Спеціальну увагу слід приділити новим призначеним CVE або новим напрямкам їх компетенції.

Організація розробника, що не має MDOA, детально визначає персонал, що працює над проєктом, та надає детальну інформацію щодо його відповідальності і досвіду. Компетентний орган має бути повідомлений про всі зміни щодо задіяного персоналу і відповідне оновлення програми сертифікації.

2.4. Субпідрядники розробника.

Перелік всіх субпідрядників, що залучені до проєкту, разом з описом їх завдань та відповідальності. Будь-яке зовнішнє джерело даних, що використовувалися для доведення відповідності, є субпідрядником з розробки. Наприклад, субпідрядники для:

постачання комплектувальних виробів, які також надають дані з розробки, що використовуються для доведення відповідності;

проведення випробувань конструкції (комплеувальних виробів, зразків, займистості, ...);

проведення випробувань з шуму;

проведення льотних випробувань;

проведення випробувань обладнання;
проведення наземних вібраційних випробувань та/або аналізу на флатер;
надання послуг зовнішніми CVE, пілотами-випробувачами;
виконання технічного обслуговування та контролю конфігурації виробу, на якому проводяться випробування.

2.5. Опис технологій та процесів.

Детальний опис технологій і процесів, що використовуються для розробки та виробництва виробу.

Будь-які нетрадиційні технології або процеси, що виходять за рамки процедур MDOA, наприклад:

новий метод кінцевого елемента (Finite Element Method – FEM tool);
нові методи перевірконого аналізу та програмного забезпечення;
процес виробництва композитних матеріалів.

3. Сертифікаційний базис (СВ).

СВ типу складається із застосовних норм льотної придатності, що визначені компетентним органом на дату подання заявки та будь-яких спеціальних технічних умов (СТУ) відповідно до 21A.16B(a).

СВ типу також включає прийняті компетентним органом звільнення та еквівалентні рівні безпеки для компенсації невідповідності будь-яким вимогам льотної придатності.

3.1. Норми льотної придатності.

Організація розробника визначає застосовні норми льотної придатності, які є чинними на дату подання заявки на отримання відповідного сертифіката.

3.2. Спеціальні технічні умови (СТУ).

В деяких випадках пов'язані з виробом норми льотної придатності не містять належних або відповідних стандартів безпеки, тому що:

виріб має нові або незвичайні особливості конструкції, пов'язані з методикою розробки, на яких ґрунтуються застосовні норми льотної придатності; або
виріб призначено для нетрадиційного використання; або
досвід експлуатації інших подібних виробів показав можливість виникнення небезпечних умов; або
для функції (функцій) виробу, яка не має норм льотної придатності.

В таких випадках організація розробника повинна запропонувати компетентному органу спеціальні технічні умови (СТУ), що містять такі стандарти безпеки, які забезпечать рівень безпеки, еквівалентний встановленому застосовними нормами льотної придатності, або рівню прийнятної безпеки.

3.3. Еквівалентний рівень безпеки.

Якщо є потреба у визначенні еквівалентного рівня безпеки для компенсації невідповідності будь-яким вимогам льотної придатності, це повинно бути зазначено і підтверджено у цьому розділі.

4. Процес сертифікації.

Програма сертифікації включає основні етапи по проекту. Особливу увагу слід приділяти ключовим етапам, коли рішення компетентного органу необхідне до виконання подальших заходів (наприклад прийняття планів випробувань).

Визначаються відповідальні особи щодо керування процесом сертифікації і передачі інформації компетентному органу.

4.1. План-графік сертифікації.

Заявник повинен надати компетентному органу план-графік сертифікації.

Процес сертифікації, як правило, може бути розділений на такі етапи:

Етап I – подання заявки;

Етап II – створення сертифікаційної групи;

Етап III – технічне ознайомлення та встановлення початкового СВ;

Мета цього етапу є забезпечення сертифікаційної групи технічною інформацією щодо проєкту, необхідною для визначення і узгодження початкового СВ.

Етап IV – узгодження програми сертифікації.

Мета цього етапу є визначення і узгодження запропонованих методів доведення відповідності кожному пункту СВ і визначення рівня залучення (участі) сертифікаційної групи компетентного органу у процесі сертифікації.

Етап V – доведення заявником відповідності;

Мета цього етапу є доведення відповідності СВ.

Етап VI – видання сертифіката типу.

План-графіком передбачаються заплановані дати:

розроблення та подання плану випробувань (наземних та льотних);

погодження програм випробувань;

виробництва зразка для випробувань;

наземних випробувань;

розроблення основного комплекту документів відповідності;

проведення льотних випробувань;

проведення випробувань з шуму (де застосовується);

встановлення остаточного СВ;

подання остаточного комплекту документів;

подання Декларації про відповідність (Declaration of Compliance);

видання сертифіката типу компетентним органом.

4.2. Схвалення умов польоту.

В програмі сертифікації та/або в плані (програмі) льотних випробувань узгоджується, які дані організація розробника надає компетентному органу для схвалення умов польоту для першого вильоту.

Ці дані, залежно від складності проєкту, можуть включати:

аналіз навантаження;

обґрунтування міцності конструкції і результати випробувань;

результати наземних випробувань;

результати аеропружних досліджень;

результати перевірки на відповідність типовій конструкції; тощо.

4.3. Методи доведення відповідності.

Програма сертифікації включає методи доведення відповідності (МДВ) СВ та вимогам захисту довкілля. Ця інформація міститься у до додатку до програми сертифікації – Контрольний перелік відповідності (Compliance Check List (CCL)).

CCL охоплює кожен пункт СВ та застосовних вимог захисту довкілля, з посиланням на методи доведення відповідності та пов'язані документи відповідності.

4.4. Сертифікація двигуна/повітряного гвинта та взаємодія з сертифікацією повітряного судна.

Заявник на отримання сертифіката типу ПС є відповідальним за встановлення маршового двигуна/повітряного гвинта на це ПС та має довести відповідність необхідним вимогам щодо встановлення цього двигуна/повітряного гвинта, що визначаються під час окремої сертифікації двигуна/повітряного гвинта. Розробник двигуна/повітряного гвинта взаємодіє з розробником

ПС в цьому процесі.

Якщо двигун та/або повітряний гвинт сертифікується в складі повітряного судна, СВ ПС містить відповідні сертифікаційні вимоги.

4.5. Кваліфікація обладнання (комплектувальних виробів).

Частиною документа, що визначає типovu конструкцію виробу, є перелік встановлених комплектувальних виробів, який включає посилання на технічні вимоги, декларації про конструкцію і характеристики, MTSO схвалення.

Заявник повинен чітко визначити, які комплектувальні вироби сертифікуються в складі виробу і які мають схвалення за технічними вимогами або MTSO схвалення.

Для комплектувальних виробів, які сертифікуються в складі виробу, заявник на отримання сертифіката типу повинен довести їх відповідність застосовним MTSO або технічним вимогам.

Перелік комплектувальних виробів також містить інформацію про те, чи є вони опціональними, або обов'язковими, та будь-які умови або обмеження щодо їх установа (наприклад, буксирувальний гак не сумісний з повітряним гвинтом XYZ).

4.6. Контроль виробництва і конфігурації випробувальних зразків та прототипів.

Згідно з 21.A.33(e) заявник повинен видати заяву про відповідність для випробувальних зразків, що використовуються для доведення відповідності.

Така заява видається за підтримки утримувача МРОА (відповідно до 21.A.133(c) та відповідних АМС, утримувач МРОА повинен мати відповідну угоду із заявником на отримання сертифіката типу).

4.7. Документи відповідності.

Надається опис системи управління документацією. Документи відповідності повинні бути розроблені так, щоб:

- тип документів і їх технічна мета визначалися на початку процесу;

- розроблення документів ретельно відстежувалося на протязі всього процесу відповідно до етапів, що зазначені в програмі сертифікації;

- виконувався контроль різних видань документів.

Кожен документ відповідності повинен містити:

- належний зв'язок з відповідною програмою сертифікації;

- посилання на норми льотної придатності, спеціальні технічні умови (СТУ) або вимоги захисту довкілля (де застосовується), про які йдеться в документі;

- дані, що доводять відповідність;

- заяву заявника, що такий документ забезпечує доведення відповідності вимогам (про які йдеться в документі);

- відповідні підписи уповноважених осіб.

Для кожного документу відповідності має бути надано номер і зазначено дату видання. Має бути встановлено контроль за різними виданнями документа Усі документи відповідності повинні бути оформлені до видання Декларації про відповідність (Declaration of Compliance.).

4.8. Основний перелік документів.

Основний перелік документів (Master Document List - MDL) надає посилання на всі документи, що використовувалися для доведення відповідності і зазначені в CCL. MDL також містить посилання на всі документи, що використовуються для визначення типової конструкції.

4.9. Декларація про відповідність.

Після завершення процесу доведення відповідності (схвалення CCL) організація розробника надає компетентному органу Декларацію про відповідність (Declaration of Compliance).

5. Залученість компетентного органу.

Значається рівень залученості компетентного органу, який може змінюватися в процесі виконання сертифікаційних робіт.

5.1. Початкове визначення рівня залученості компетентного органу.

Доцільний рівень залученості компетентного органу в процесі сертифікації надається заявником до компетентного органу і визначається відповідно до узгодженої процедури MDOA або цією програмою сертифікації.

Рівень залученості визначається на підставі інформації наданої заявником, керівником сертифікаційної групи (CGH) компетентного органу і досвіду попередніх проєктів.

Початкове визначення рівня залученості базується на інформації, що надана із проєктом програми сертифікації. За потреби, заявнику буде пропонуватися надати сертифікаційній групі детальну інформацію для визначення робіт, в яких участь компетентного органу є важливою.

5.2. Моніторинг і коригування подальшої залученості компетентного органу.

Протягом сертифікаційного процесу компетентний орган контролює виконання програми сертифікації. У разі виникнення проблем, компетентний орган може відкоригувати рівень своєї залученості.

Коригування рівня залученості проводиться на основі оцінювання заходів з доведення відповідності. Таке оцінювання повинне враховувати:

- ймовірність виявлення невідповідності СВ або вимогам захисту довкілля;
- потенційний вплив такої невідповідності на безпеку виробу або захист довкілля;
- нові або незвичні особливості проєкту сертифікації;
- складність проєкту та/або доведення відповідності;
- критичність конструкції чи технології та пов'язаних із ними ризиків для безпеки;
- ефективність і досвід організації розробника заявника в даній галузі.

6. Перелік додатків.

[зарезервовано]

Додаток 8
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.6.1](#) пункту 2.6 розділу 2)

Форма Декларації про відповідність

[Логотип організації розробника] [Design Organisation Logo]	Декларація про відповідність <i>Declaration of Compliance</i> №_____.		Скорочене найменування організації розробника] [Design Organisation Short Name]	
1. Визначення проєкту <i>Project identification</i>				
Назва проєкту <i>Project Name</i>		Тип/Модель виробу <i>Type/Model Product</i>	№ проєкту організації (якщо застосовно) <i>Organisation Project No.</i>	
2. Застосовний сертифікаційний базис типу № <i>Type Certification Basis No.,</i>				
3. Сертифікаційні документи <i>Certification documents</i>				
Назва <i>Name</i>		№ документа <i>Document Number</i>	Ревізія <i>Revision</i>	Дата <i>Date</i>
Програма сертифікації <i>Certification Program</i>				
Контрольний перелік відповідності <i>Compliance Check List</i>				
Основний перелік документів <i>Master Document List</i>				
4. Декларація: <i>Declaration:</i>				
1. Доведено відповідність всім вимогам, що зазначені у сертифікаційному базисі. <i>Compliance with all requirements specified in Certification Basis has been demonstrated.</i>				
2. Всі сертифікаційні документи, що підтверджують відповідність, зазначені в Основному переліку документів. <i>All certification documents confirming compliance are indicated in the Master Document List.</i>				
3. Виріб не має особливостей або характеристик, що впливають на його безпечну експлуатацію. <i>The product has no features or characteristics that affect its safe operation.</i>				
4. Виконані всі процедури, що визначені в схваленому керівництві (військовому) організації розробника. <i>All procedures defined in the approved MDOE have been completed.</i>				
СХВАЛЕНО <i>APPROVED</i>	Керівник організації розробника <i>Head of Design Organization</i>			
Підготував: <i>Drafted by:</i>	Відділ льотної придатності <i>Airworthiness department</i>			
	Посада (функція) <i>Title (function)</i>	Підпис <i>Signature</i>	Прізвище <i>Name</i>	Дата <i>Date</i>

Примітка:

В шаблоні зазначені рекомендації щодо змісту Декларації про відповідність. Форма декларації визначається в схваленому керівництві (військовому) організації розробника.

Додаток 9
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.6.2](#) пункту 2.6 розділу 2)

Форма висновку члена сертифікаційної групи

ВИСНОВОК ЩОДО ПРИЙНЯТНОСТІ

Виріб: <i>(Вид, тип, модель, варіант)</i>	
Номер програми сертифікації:	
Сертифікаційний базис <i>(Номер СВ, номер і дата ревізії):</i>	
Декларація про відповідність заявника:	
Член сертифікаційної групи:	
Технічний напрям:	

На підставі Декларації про відповідність заявника та мого дослідження, що завершено дата, заявляю, що виріб, який зазначено вище, відповідає сертифікаційному базису в межах моєї відповідальності.

Детальний перелік параграфів і пунктів наведений в контрольному переліку відповідності (CCL), документ № ....., дата ....

В процесі оцінювання не виявлено ніяких особливостей або характеристик, що можуть призвести до небезпечного стану виробу, якщо він експлуатується згідно з умовами і обмеженнями, зазначеними у відповідних керівництвах/інструкціях.

_____
(посада, в/звання)

_____
(підпис)

_____
(ім'я, прізвище)

“ ___ ” _____ 20__ року

Додаток 10
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.6.3](#) пункту 2.6 розділу 2)

Рекомендований зміст переліка даних МТС

1. Ідентифікація сертифіката та утримувача

- 1.1. Номер та дата видання TCDS/МТС (врахувати можливість внесення змін, історія, наприклад видання 15, 19 червня 2019 року, перелік чинних сторінок).
- 1.2. Дата подання заявки.
- 1.3. Утримувач МТС: найменування, адреса.
- 1.4. Тип ТС (МТС, MRTС, МТС на базі визнання).

2. Ідентифікація виробу

- 2.1. Тип та моделі ПС.
- 2.2. Категорія (наприклад, транспортна, легкий літак нормальної категорії, безпілотна авіаційна система (БПАС) відповідного класу).
- 2.3. Призначення ПС (наприклад, вантажні перевезення, транспортно-пасажирські перевезення, розвідка БПАС).
- 2.4. Розробник.
- 2.5. Виробник (якщо відрізняється від розробника).
- 2.6. Серійні номери ПС, на які поширюється МТС.
- 2.7. Визначення типової конструкції.

3. Сертифікаційний базис

- 3.1. Застосовні норми ЛП (наприклад, CS-25 amendment 28, CS-E).
- 3.2. Спеціальні технічні умови, еквівалентні рівні безпеки, обраних Заявником для демонстрації відповідності.

4. Технічні характеристики

- 4.1. Маршові двигуни: тип, моделі, режими роботи (злітний, номінальний тощо), параметри.
- 4.2. Повітряні гвинти: тип, моделі (якщо застосовується).
- 4.3. Місткість систем (наприклад, оливної, паливної, електричної якщо застосовуються).
- 4.4. Пальне (рекомендовані марки бензину, керосину, акумуляторні батареї (посилання на документ), місткість паливних баків/акумуляторних батарей якщо застосовне).
- 4.5. Рідини, якщо застосовуються (посилання на документ).
- 4.6. Додаткове обладнання (наприклад, турбогенератор, системи зарядку якщо застосовуються).

6. Експлуатаційні обмеження

- 6.1. Маса: максимальна злітна тощо.
- 6.2. Швидкості: V_{max} , обмеження за закрилками/шасі (якщо застосовується) тощо.
- 6.3. Висота та центровка.
- 6.4. Екіпаж (у тому числі БПАС, наземний контроль, мінімальна кількість).
- 6.5. Перевантаження та інші.
- 6.6. Інші (наприклад, боковий вітер, час польоту, температура, якщо застосовується).

7. Ресурси та строки служби

7.1. Призначені ресурси ПС, двигунів, компонентів (обов'язково тільки посилання на Льотне керівництво (КЛЕ, АФМ тощо).

8. Захист довкілля

8.1. Шум та емісія (якщо застосовується).

9. Керівництва з експлуатації та підтримання ЛП

9.1. Льотне керівництво (КЛЕ, АФМ тощо), інструкції з підтримання ЛП, інструкція по завантаженню і центрівці та інші (якщо застосовне).

10. Примітки

Додаток 11

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання, використання, визнання і супроводження МТС та MRTС (підпункт [2.6.3](#) пункту 2.6 розділу 2)

UA MTC/MRTC Form 811

СЕРТИФІКАТ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИЙ) /
ОБМЕЖЕНИЙ СЕРТИФІКАТ ТИПУ (ВІЙСЬКОВИЙ)
*MILITARY TYPE CERTIFICATE /
MILITARY RESTRICTED TYPE CERTIFICATE*

[залишити лише відповідний текст / keep only applicable text]

UA.21B.V.MTC/MRTC.XXXX

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE

Головне управління державної авіації України

вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна

Head Office of State Aviation of Ukraine

6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine

Цей сертифікат видано згідно із законодавством України:

This certificate is issued in accordance with Ukraine legislation to:

[Найменування організації в родовому відмінку]

[Company name]

та засвідчує, що типова конструкція вказаного нижче виробу відповідає застосовним сертифікаційному базису і вимогам захисту довкілля, за умови його експлуатації з обмеженнями та умовами, які викладені у відповідному Переліку даних сертифіката типу:
and certifies that the product type design listed below complies with the applicable Type Certification Basis and environmental protection requirements when operated within limitations and conditions specified on the associated Type Certificate Data Sheet :

Тип виробу:

Product Type

Категорія виробів: [Повітряне судно, авіаційний двигун, повітряний гвинт]

Products' category: [Aircraft, aircraft engine, propeller etc.]

Визначення виробів: [Перелік моделей виробу]

Products designation: [List of product models]

Цей сертифікат разом з Переліком даних, який є його невід'ємною частиною, залишається чинним, якщо його не буде здано, або Головним управлінням державної авіації України його не буде скасовано чи призупинено його дію.

This Certificate itself together with the Data Sheet, which is an integral part of it, remains valid unless it is surrendered, or until it is revoked or suspended by the Head Office of State Aviation of Ukraine.

Дата подачі заявки: [ДД.ММ.РРРР]

Date of application:

Дата видання: [ДД.ММ.РРРР]

Date of issue:

Посада:

Title:

Дата перевидання: [ДД.ММ.РРРР]

Date reissued:

Дата внесення поправки: [ДД.ММ.РРРР]

Date amended:

Підпис/Прізвище: [Ім'я ПРІЗВИЩЕ]

Signature/Name: [NAME]

Додаток 12
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[2.6.3](#) пункту 2.6 розділу 2)

Форма доповідної записки щодо результатів процесу сертифікації

Начальнику (заступнику начальника)
Головного управління державної
авіації України

Доповідна записка

Доповідаю, що заявку № XXXX.UA.21B.V.MTC.XXXX на отримання МТС
[вказати тип, моделі ПС] від [вказати найменування організації] опрацьовано.

Всі недоліки, які були виявлені під час опрацювання усунуті.

Звітні матеріали перевірені та знаходяться на зберіганні в архіві управління
первинної льотної придатності.

Висновок: вищезазначену заявку розглянуто позитивно, висновки щодо
прийнятності надано у повному обсязі. МТС може бути видано.

Відповідальний інспектор (PCM)

_____ (посада, в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

Проект UA МТС Form 811 з Переліком даних підготував

_____ (посада, в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

З висновками відповідального інспектора (PCM), проектом UA МТС Form 811 та
Переліком даних до МТС згоден, пропоную підписати.

Керівник сертифікаційної групи проекту (CGH)/Начальник відділу сертифікації типу

_____ (посада, в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

“ ____ ” _____ 20__ року

Начальник управління первинної льотної придатності

_____ (посада, в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

“ ____ ” _____ 20__ року

Додаток 13
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[4.1.2](#) пункту 4.1 розділу 4)

Форма повідомлення

ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ОРИГІНАЛЬНОГО
СЕРТИФІКАТА ТИПУ (ВІЙСЬКОВОГО)
NOTIFICATION OF ORIGINAL MILITARY TYPE CERTIFICATE USE
UA.21B.V.NOMTCU.XXXX

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE
Головне управління державної авіації України
вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна
Head Office of State Aviation of Ukraine
6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine

На підставі сертифіката визнання національного військового авіаційного органу [вказати назву країни], виданого згідно з European Military Airworthiness Document - Recognition (EMAD R), Головним управлінням державної авіації України прийнято для використання в державній авіації України оригінальний сертифікат типу (військовий) № _____ з умовами та обмеженнями викладеними в Переліку даних, який є його невід'ємною частиною:

Based on the Certificate of Recognition of the National Military Aviation Authority of [state name] issued in accordance with the European Military Airworthiness Document - Recognition (EMAD R), the Head Office of State Aviation of Ukraine has accepted for use in the State Aviation of Ukraine the original Military Type Certificate No. _____ with the conditions and limitations set out in the Data Sheet, which is an integral part there of:

Тип виробу: [назва виробу]
Product Type: [product name]
Категорія виробу: [повітряне судно, двигун, повітряний гвинт]
Product category: [aircraft, engine, propeller]
Модель: [перелік моделей виробу]
Model:: [list of product models]

Оригінальний сертифікат типу (військовий) № _____ разом з Переліком даних, який є його невід'ємною частиною, використовується в державній авіації України, якщо він залишається чинним або Головним управлінням державної авіації України не буде скасовано це Повідомлення.

The original Military Type Certificate No. _____, together with the Data Sheet which is an integral part of it are used in the state aviation of Ukraine, if it remains valid or this Notification is cancel by the Head Office of State Aviation of Ukraine.

Від Головного управління державної авіації України:
For the Head Office of State Aviation of Ukraine:

Дата та підпис: ДД.ММ.РРРР
Date and Signature:

[Ім'я ПРИЗВИЩЕ]
[NAME]

Додаток 14

до Адміністративних процедур ГУДАУ з видання, використання, визнання і супроводження МТС та MRTС (підпункт [4.3.2](#) пункту 4.3 розділу 4)

UA MTAC Form 531 – Заявка на визнання сертифіката типу (військове)

UA MTAC Form 531 Заявка на визнання сертифіката типу (військове) <i>Application for Military Type Acceptance Certificate</i>			
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Головне управління державної авіації України <i>Head Office of State Aviation of Ukraine</i>			
1. Довідкова інформація заявника: <i>Applicant information reference:</i>			
1.1. Номер та дата супровідного листа: <i>Number and date of cover letter issuance:</i>			
1.2. Офіційне найменування та адреса заявника: <i>Registered name and address of the applicant:</i>		Реєстрацій номер та дата реєстрації заявки <i>Registration number and date of application registration</i>	заповнюється ГУДАУ <i>to be filled by HOSAU</i>
1.3. Комерційне найменування (якщо інше): <i>Trade name (if different):</i>			
1.4. Контактна особа (відповідальна за супроводження заявки) <i>Point of contact (for application support)</i>	Стать <i>Gender</i>		
	Прізвище <i>Surname</i>		
	Ім'я <i>Name</i>		
	По-батькові		
	Посада <i>Title</i>		
	Телефон <i>Phone number</i>		
	Електронна пошта <i>Email</i>		
2. Категорія сертифіката, що підлягає визнанню <i>Certificate category, which is accepted</i>			
☐ Сертифікат типу (військовий) <i>Military Type Certificate</i>		☐ Сертифікат типу <i>Type Certificate</i>	
2.1. Визначення виробу <i>Product identification</i>			
Літак <i>Airplane</i>	Вертоліт <i>Helicopter</i>	Двигун <i>Engine</i>	Повітряний гвинт <i>Airplane propeller</i>
☐	☐	☐	☐

2.2. Тип та моделі <i>Type and models</i>			
2.3. Норми льотної придатності <i>Airworthiness codes</i>			
2.4 Країна походження виробу <i>country of the product origin</i>			
2.5. Організація розробника, утримувач МТС/ТС <i>Design Organisation holder of MTC/TC</i>		Номер МТС/ТС <i>MTC/TC number</i>	
		Виданий <i>Issued by</i>	
		Дата видання <i>Date of issuance</i>	
3. Додані документи <i>Attached documents</i>			
4. Заява про повноваження та прийняття загальних умов <i>Applicant's declaration of competence and acceptance of the General Conditions</i>			
<p>Я заявляю, що маю юридичне право на подання цієї заявки до ГУДАУ і що вся інформація, яка надана в цій заявці, вірна і повна <i>I declare that I have the legal capacity to submit this application to HOSAU and that all information provided in this application form is correct and complete.</i></p>			
Дата: [ДД.ММ.РРРР] <i>Date: [DD/MM/YYYY]</i>	Прізвище/Посада: <i>Name/Position:</i> [Ім'я ПРИЗВИЩЕ] <i>[NAME]</i>		Підпис: <i>Signature:</i>
<p>Ця заявка, разом із супровідним листом та копією свідоцтва про державну реєстрацію організації (для заявників, що звертаються вперше), надсилається електронною або звичайною поштою на адресу: <i>This application, together with a cover letter and a copy of company's state registration certificate (for first time applicants), should be sent by email or regular mail to:</i></p>			

Додаток 15
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[4.3.4](#) пункту 4.3 розділу 4)

**Форма доповідної записки щодо результатів оцінювання
матеріалів заявника на визнання сертифіката типу (військове)**

Заступнику начальника Головного
управління державної авіації
України

Доповідна записка

Доповідаю, що заявку № XXXX.UA.21B.V.MTAC.XXXX на отримання визнання
сертифіката типу (військове) [зазначити тип, моделі виробу] від [вказати найменування
організації] опрацьовано. Відповідність вимогам Адміністративних процедур
_____ **встановлено.**

Всі недоліки, виявлені під час оцінювання, усунуті.
Зауваження до документації відсутні.

Висновки:

вищезазначену заявку розглянуто позитивно;
Визнання сертифіката типу (військове) може бути видано.

Відповідальний інспектор (PCM)

_____
(посада, в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

Проект визнання МТС/ТС підготував
З висновками відповідального інспектора щодо визнання сертифіката типу
(військове) згоден.

Начальник відділу сертифікації типу управління первинної льотної придатності

_____
(в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

“ ___ ” _____ 20__ року

Начальник управління первинної льотної придатності

_____
(в/звання) (підпис) (ім'я, прізвище)

“ ___ ” _____ 20__ року

Додаток 16
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTС (підпункт
[4.3.4](#) пункту 4.3 розділу 4)

UA MTAC Form 530 - Визнання сертифіката типу (військове)

ВИЗНАННЯ СЕРТИФІКАТА ТИПУ (ВІЙСЬКОВЕ)
MILITARY TYPE ACCEPTANCE CERTIFICATE
[залишити лише відповідний текст / keep only applicable text]
UA.21B.V.MTAC.XXXX

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE
Головне управління державної авіації України
вулиця Казарменна, 6В, м. Київ, 01135, Україна
Head Office of State Aviation of Ukraine
6B, Kazarmenna Street, Kyiv, 01135, Ukraine

Головним управлінням державної авіації України визнається для використання в державній авіації України, виданий [вказати назву компетентного органу], сертифікат типу (військовий) [або сертифікат типу] № _____ з умовами та обмеженнями викладеними в Переліку даних, який є його невід'ємною частиною:

The Head Office of State Aviation of Ukraine has accepted for use in the State Aviation of Ukraine, issued by [indicate the name of the competent authority], Military Type Certificate [or Type Certificate] No. _____ with the conditions and limitations set out in the Data Sheet, which is an integral part there of:

Тип виробу: [назва виробу]
Product Type: [product name]
Категорія виробу: [повітряне судно, двигун, повітряний гвинт]
Product category: [aircraft, engine, propeller]
Модель: [перелік моделей виробу]
Model:: [list of product models]

Оригінальний сертифікат типу (військовий) № _____ разом з Переліком даних, який є його невід'ємною частиною, використовується в державній авіації України, якщо він залишається чинним або Головним управлінням державної авіації України не буде скасовано це Визнання.

The original Military Type Certificate No. _____, together with the Data Sheet which is an integral part of it are used in the state aviation of Ukraine, if it remains valid or this Acceptance is cancel by the Head Office of State Aviation of Ukraine.

Від Головного управління державної авіації України:
For the Head Office of State Aviation of Ukraine:

Дата та підпис: ДД.ММ.РРРР

[Ім'я ПРИЗВИЩЕ]

Date and Signature:

[NAME]

Додаток 17
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання, використання, визнання і
супроводження МТС та MRTC

Використані скорочення

AMC	Acceptable means of compliance	Прийнятні методи відповідності
AMDOA	Alternative Military Design Organisation Approval	Схвалення (військове) альтернативних процедур для організацій розробників, які визначають особливу методику розробки, ресурси та послідовність заходів
CAA	Canadian Airworthiness Authority	Орган з льотної придатності Канади
CAI	Certification Action Item	Протокол сертифікаційних дій
CAMO	Continuing Airworthiness Management Organisation	Організація з управління підтриманням льотної придатності
CB	Certification Basis	Сертифікаційний базис
CCL	Compliance Check List	Контрольний перелік відповідності
CRI	Certification Review Item	Протокол сертифікаційних питань
CGH	Certification Group Head	Керівник сертифікаційної групи
CS	Certification Specification	Вимоги для сертифікації
EASA	European Union Aviation Safety Agency	Агентство з безпеки авіації Європейського Союзу
EDA	European Defence Agency	Європейське оборонне агентство
ELoS	(Equivalent levels of Safety	Еквівалентні рівні безпеки
EMACC	European Military Airworthiness Certification Criteria	Європейські критерії до сертифікації військової льотної придатності
EMAD	European Military Airworthiness Document	Європейські документи військової льотної придатності
EMAD R	European Military Airworthiness Document Recognition	Європейський документ військової льотної придатності щодо процесу визнання
EMAR	European Military Airworthiness Requirements	Європейські вимоги з військової льотної придатності
FAA	Federal Aviation Administration	Федеральна авіаційна адміністрація
FMS	Foreign Military Sales	Закордонні військові продажі
GM	Guidance material	Довідковий матеріал
MARQ	Military Authorities Recognition Questionset	Перелік питань для визнання військових компетентних органів
MAWA Forum	Military Airworthiness Authorities Forum	Форум органів з військової льотної придатності
MDL	Master Document List	Основний перелік документів
MDOA	Military Design Organisation Approval	Схвалення (військове) організації розробника
MDOE	Military Design Organisation Exposition	Керівництво (військове) організації розробника
MRTC(RTC)	(Military) Restricted Type Certificate	Обмежений сертифікат типу (військовий)
MTAC	Military Type Acceptance Certificate	Визнання сертифіката типу (військове)

MTCHOA	Military Type Certificate Holder Organisation Approval	Схвалення організації утримувача сертифіката типу (військового)
MTC(TC)	(Military) Type Certificate	Сертифікат типу (військовий)
MTSO	Military Technical Standard Order	Військовий технічний стандарт
PCM	Project Certification Manager	Координатор з сертифікації проекту
TCDS	Military Type Certificate Data Sheet	проект переліка даних сертифіката типу (військового)
USAF	US Air Force	Повітряні сили США
NAVAIR	US Naval Air Systems Command	Командування авіаційних систем Військово-морських сил США
ГУДАУ (HOSAU)	Head Office of State Aviation of Ukraine	Головне управління державної авіації України
ЛП	Airworthiness	Льотна придатність
МДВ (MoC)	Means of Compliance	Метод доведення відповідності
ПС	Aircraft	Повітряне судно
СТУ	Special Technical Conditions	Спеціальні технічні умови

Додаток 18
до Адміністративних процедур ГУДАУ з
видання і супроводження МТС та MRTС

Зміст

1. Загальні положення.....	1
2. Видання МТС відповідно до глави В Частини-21В.....	4
2.1. Подання заявки.....	4
2.2. Формування сертифікаційної групи.....	5
2.3. Технічне ознайомлення з проєктом та встановлення сертифікаційного базису типу.....	7
2.4. Програма сертифікації.....	10
2.5. Доведення відповідності.....	11
2.6. Видання та супроводження МТС.....	13
3. Видання МТС повітряного судна організації, яка довела або доводить свою здатність згідно з положеннями 21.А.14(с).....	15
3.1. Застосовність та подання заявки.....	15
3.2. Оцінювання заявки та видання МТС.....	17
4. Використання оригінальних МТС та визнання МТС/ТС, виданих іншими компетентними органами.....	17
4.1. Загальні вимоги.....	17
4.2. Використання оригінальних МТС.....	17
4.3. Визнання МТС/ТС.....	18
ДОДАТКИ.....	20